

ΔΙΑΔΟΧΗ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ *

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΑΠΕΡΧΟΜΕΝΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΖΕΠΟΥ

Κύριοι Συνάδελφοι,

Είναι δείγμα τῆς φιλελευθέρως καὶ δημοκρατικῆς ὀργανώσεως τῆς Ἀκαδημίας ἢ κατ' ἔτος ἐναλλαγῆ, κατόπιν ἐκλογῆς, τοῦ Προέδρου, τοῦ Ἀντιπροέδρου καὶ τῶν Προέδρων τῶν τριῶν Τάξεων, τοῦ πνευματικοῦ τούτου ιδρύματος. Πρῶτος μεταξὺ ἴσων, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας, θητεύει ἐπὶ ἓν ἔτος, μετὰ παρέλευσιν τοῦ ὁποίου παραδίδει τὴν σκυτάλην εἰς τὸν νέον ἐκλεκτὸν τῆς οἰκογενείας μας. Πραγματοῦται οὕτως ἡ ἰδέα τῆς ἰσότητος, βεβαιοῦται ὅμως καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθέρως ἐκλογῆς, τὸ ὁποῖον ἐν πάσῃ περιπτώσει δεσπόζει εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις μας. Ἡ ἰδέα καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἰσότητος καὶ τῆς ἐλευθέρως ἐκλογῆς εἶναι ἀπόκτημα καὶ θεμέλιον τῶν θεσμῶν μας, τῶν θεσμῶν τοὺς ὁποίους μὲ εὐλάβειαν καὶ προσήλωσιν καλούμεθα νὰ τηρῶμεν.

Ἀπερχόμενος τῆς προεδρίας καὶ παραδίδων ταύτην ἐπίσημως σήμερον εἰς τὸν διάδοχόν μου, δὲν δύναμαι ν' ἀνθέξω εἰς τὸν πειρασμὸν ν' ἀφήσω τὴν σκῆψιν μου ν' ἀνατρέξῃ εἰς ὅσα συνέβησαν κατὰ τὸ διανθὲν ἔτος. Διότι καὶ τὸ διανθὲν ἔτος 1975 ὑπῆρξεν ἔτος γόνιμον εἰς ἐπιτεύγματα διὰ τὴν Ἀκαδημίαν, ἀλλὰ καὶ ἔτος δυσχερὲς εἰς τὴν πορείαν τοῦ ιδρύματος πρὸς ἐπιτέλεσιν τῶν σκοπῶν του.

Ἐθρηνήσαμεν οὕτω κατὰ τὸ ἀπελθὸν ἔτος τὸν θάνατον τοῦ ἀειμνήστου συναδέλφου Ἀντωνίου Σώχου, ἡ πνευματικὴ μας ὅμως οἰκογένεια ἀνεπλήρωσε τὸ κενὸν μὲ τὴν ἐκλογὴν νέου τακτικοῦ μέλους, τοῦ συναδέλφου Ἀγγέλου Ἀγγελοπούλου.

Παρηκολουθήσαμεν μὲ ἄγρυπνον ὀφθαλμὸν τὴν συνεχιζομένην τραγωδίαν τῆς

* Συνεδρία τῆς 8 Ἰανουαρίου 1976.

Κύπρου, διεδηλώσαμεν ὅμως, ὁμοῦ μὲ τὸ σύνολον τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, τὴν χαρὰν μας διὰ τὴν προσπάθειαν ἀνασυντάξεως καὶ ἀναδιοργανώσεως τῆς ἐλευθέρου πολιτείας μας.

Ἐξήσαμεν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ παντὸς Ἕλληνας τὰς ἀναποφεύκτους μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἐλευθέρων θεσμῶν τῆς πολιτείας μας ἀναταραχάς, εἶχομεν ὅμως τὴν δύναμιν ν' ἀφοσιωθῶμεν μὲ ἡρεμίαν εἰς τὰ πολιτιστικὰ ἔργα μας καὶ νὰ προαγάγωμεν, ὅσον ἡδυνάμεθα, τοὺς εὐγενεῖς σκοποὺς τοῦ ἰδρύματός μας.

Ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον τοῦτο, δύναμαι μεθ' ὑπερηφανείας ν' ἀναφερθῶ εἰς ὅσα ἐπετεύχθησαν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς στενοτέρας συνεργασίας τῆς Ἀκαδημίας μας πρὸς Ἀκαδημίας χωρῶν ἄλλων. Ἡ ἀναθέρμανσις τοῦ πνεύματος συνεργασίας μετὰ τῆς Βρετανικῆς Ἀκαδημίας, μετὰ τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Βελιγραδίου καὶ μετὰ τῆς Ἀκαδημίας τῆς Σόφιας, ἡ ἐκλογή πολλῶν ἀλλοδαπῶν σοφῶν ὡς ξένων ἐταίρων ἢ ὡς ἀντεπιστελλόντων μελῶν τῆς Ἀκαδημίας μας καὶ ἀντιστοίχως ἡ ἐκλογή Ἑλλήνων ἀκαδημαϊκῶν ὡς ξένων ἐταίρων ἢ ὡς ἀντεπιστελλόντων μελῶν ξένων Ἀκαδημιῶν, ἡ συμμετοχὴ τοῦ ἰδρύματός μας εἰς τὰς συναντήσεις τῆς Διεθνoῦς Ἀκαδημαϊκῆς Ἐνώσεως καὶ εἰς ποικίλα διεθνή συνέδρια ἢ ἄλλας ἐλληνικὰς ἢ ξένας συνελεύσεις, αἱ πολλαὶ ἀνακοινώσεις εἰς τὰς δημοσίας συνεδριάσεις μας, ὡς καὶ ἡ ἔντονος συνέχισις τῆς ἐκδόσεως τῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἀκαδημίας, εἶναι τὰ χαρακτηριστικώτερα μαρτύρια περὶ τοῦ συντελεσθέντος ἔργου. Ἔργον ὀφειλομένου ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν δραστηριότητα τῶν μελῶν τῆς Ἀκαδημίας, ἀνακλῶντος ὅμως, ἔστω καὶ ἐμμέσως, καὶ εἰς τὴν δραστηριότητα τοῦ προεδρείου τῆς.

Ὁ ἀπερχόμενος Πρόεδρος ἦτο κατὰ τὸ ἀπελθὸν ἔτος ἐπιφορτισμένος καὶ μὲ ἄλλα καθήκοντα, καθήκοντα δυσχερῆ καὶ δυσεπίλυτα, τὰ ὅποια τοῦ εἶχεν ἐμπιστευθῆ ἢ Πολιτεία. Ἐν τούτοις προσεπάθησε, καί, τολμῶ νὰ πιστεύω ὅτι κατώρθωσε, νὰ ἀνταποκριθῆ, ὅσον ἦτο ἀνθρωπίνως δυνατόν, καὶ εἰς τὰ προεδρικά ἢ ἄλλα διοικητικὰ καθήκοντα, ὅσα τοῦ ἐπέβαλεν ἡ ἀνάγκη τῆς ἐρρῦθμου λειτουργίας τοῦ Οἴκου μας. Δὲν παρέλιπεν οὕτω νὰ προεδρεύσῃ τῶν τακτικῶν ἢ ἐκτάκτων συνεδριάσεων τῆς Ὀλομελείας, τῆς Συγκλήτου καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτροπῶν, εἰς οὐδὲν καθυστέρησε τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τοῦ ἰδρύματος, δὲν ἀπέφυγε δὲ καὶ νὰ διμύλησῃ εἰς ὅλας τὰς πανηγυρικὰς ἢ ἄλλας δημοσίας συνεδριάσεις, κατὰ τὰ εἰθισμένα. Αἰσθάνεται ὁ ἀπερχόμενος Πρόεδρος ὅτι ἴσως θὰ ἡδύνατο νὰ εἶχε προσφέρει περισσότερα, παρηγορεῖται ὅμως μὲ τὴν σκέψιν ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν κατέστησεν ἀδρανῆ τὴν προεδρίαν του κατὰ τὸ διανυθὲν ἔτος.

Διαδεχόμενος πέρυσι τὸν παλαιὸν φίλον Διονύσιον Ζακυθινὸν καὶ ἀναλαμβάνων τὴν προεδρίαν, εἶχον θέσει ὡς στόχους τῆς ἐρευνητικῆς ἀποστολῆς τῆς Ἀκαδημίας, τὴν ἀντιμετώπισιν προβλημάτων τινῶν, τὰ ὅποια ἐνδιαφέρουν ἀμέσως τὴν

Πολιτείαν, εἰς τὴν ἐπίλυσιν ὅμως τῶν ὁποίων πολύτιμος θὰ ἦδύνατο νὰ εἶναι καὶ ἡ γνώμη τοῦ Ἰδρύματός μας. Ἦσαν τὰ προβλήματα ταῦτα πολλά, πρωτίστως ὅμως τὸ ζέον πρόβλημα τῆς παιδείας, τὸ τῆς προαγωγῆς τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας καὶ τὸ τῆς προΐουσης ἐρημώσεως τῆς ὑπαίθρου. Ὁ μακροπρόθεσμος χαρακτήρ τῶν προβλημάτων αὐτῶν ἀπέκλειε, βεβαίως, τὴν ἐντὸς ἐνὸς ἔτους ἀντιμετώπισιν καὶ ἐπίλυσίν των. Τὴν θέσιν ὅμως τῶν προβλημάτων αὐτῶν δικαιοῦμαι νὰ ἐπαναλάβω καὶ σήμερον. Δύναμαι δέ, ἐν πνεύματι πλήρους συνεργασίας καὶ συνεχείας, νὰ ἐμπιστευθῶ καὶ αὐτὰ τὰ προβλήματα εἰς τὸν διάδοχόν μου, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι οὗτος θὰ θελήσῃ, ἀλλὰ καὶ θὰ δυνηθῇ νὰ χαρίσῃ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν ἀκόμη ἓν βῆμα εἰς τὴν μακρὰν πορείαν διὰ τὴν ἀντιμετώπισίν των.

Κύριε Νικόλαε Λοῦρο, Πρόεδρε τῆς Ἀκαδημίας,

Διὰ τὸν ἀπερχόμενον Πρόεδρον εἶναι μεγάλη εὐτυχία, ὅτι ἐμπιστεύεται εἰς τὰς ἰδικὰς σας χεῖρας τὴν προεδρίαν τοῦ Ἰδρύματος κατὰ τὸ ἀνατεῖλαν νέον ἔτος. Ἡ βαθεῖα ἐπιστημονικὴ καὶ γενικωτέρα πνευματικὴ σας καλλιέργεια, ἡ ἐγνωσμένη δραστηριότης σας, ὁ νεανικὸς σας ὀργανωτικὸς ἐνθουσιασμός, πάντα ταῦτα ἐγγυῶνται διὰ τὴν εὐδόωσιν τοῦ ἔργου σας. Θὰ ἔχετε κατὰ τὸ ἔτος 1976 τὴν μεγάλην εὐθύνην, ἀλλὰ καὶ τὴν μεγάλην χαρὰν, νὰ προεδρεύσετε τοῦ Σώματος κατὰ τὸν ἑορτασμόν τῆς Πεντηκονταετίας τῆς Ἀκαδημίας. Θὰ ἔχετε δὲ ν' ἀντιμετωπίσετε καὶ ἄλλα τρέχοντα ἢ περιστασιακὰ προβλήματα. Εἶμαι ὅμως βέβαιος ὅτι εἰς πάντα ταῦτα θὰ ὑπεραρκέσουν αἱ ἰκανότητές σας. Σᾶς παρακαλῶ δὲ νὰ πιστεύσετε ὅτι αἱ εὐχαί μου, θερμαὶ καὶ ἐγκάρδιοι, σᾶς συνοδεύουν.

Καὶ νῦν, πρὶν ἢ κατέλθω τοῦ βήματος αὐτοῦ διὰ νὰ σᾶς σφίξω μὲ τιμὴν καὶ μὲ ἀγάπην τὴν χεῖρα, ἐπιτρέπατέ μου νὰ εὐχαριστήσω ἐγκαρδίως τὸν Γενικὸν Γραμματέα καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Συγκλήτου διὰ τὴν ὁμόφρονον καὶ ὁμόπνονον συνεργασίαν των, νὰ χαιρετήσω δὲ καὶ τὸν νέον ἀντιπρόεδρον, τὸν ὑπὸ τῆς Ὀλομελείας προσφάτως ἐκλεγέντα. Χρέος μου εἶναι ὅμως ἀκόμη νὰ ἐκφράσω θερμὰς εὐχαριστίας καὶ πρὸς τοὺς συνεργάτας τῶν Κέντρων Ἑρευνῶν τῆς Ἀκαδημίας, δι' ὅσα κατὰ τὸ ἀπελθὸν ἔτος προσέφερον. Χρέος μου δ' εἶναι τέλος νὰ εὐχαριστήσω θερμῶς καὶ τὸ διοικητικὸν προσωπικὸν τοῦ Ἰδρύματος διὰ τὴν πρόθυμον καὶ ἐν παντὶ φιλότιμον συμβολήν του.

Ἀναλαμβάνων ἀπὸ σήμερον τὰ ἡνία, θὰ ἔχετε, Κύριε Πρόεδρε, τὴν εὐτυχίαν, νὰ συνεργάζεσθε μὲ μέλη τῆς Ἀκαδημίας, τῶν ὁποίων ἡ σοφία, ἡ σύνεσις καὶ ἡ ἐργατικότης θὰ εἶναι, ὅπως ὑπῆρξαν καὶ κατὰ τὴν ἰδικήν μου προεδρίαν, οἱ μεγά-

λοι παραστάται σας. Τοὺς παραστάτας αὐτούς, ἰδικούς μου καὶ ἰδικούς σας, εὐχαριστῶ, ἅπαξ ἔτι, θερμότητα. Ἐπεύχομαι δὲ καὶ εἰς αὐτούς, ὅπως καὶ εἰς σᾶς κ. Πρόεδρε, τύχην ἀγαθὴν καὶ πᾶσαν εὐτυχίαν.

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΝΤΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Κ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΛΟΥΡΟΥ

Ὅποιος ἐκλέγεται μέλος τῆς Ἀκαδημίας αἰσθάνεται βαθεῖα ἱκανοποίηση καὶ ὑπερηφάνεια ὅτι ἔφθασε στὸ ὑψηλότερο πνευματικὸ σκαλοπάτι πὸν προσφέρει ἡ πατρίδα του.

Αἰσθάνεται ὅμως καὶ δέος γιατί ἡ ἐκλογή του δὲν μπορεῖ νὰ σημαίνει μόνον βράβευση τοῦ ἔργου του, ἀλλὰ ἀνάληψη τῆς εὐθύνης γιὰ νέα ἐξόρμηση, ἑναρμονισμένη μὲ τὸ πνεῦμα τῆς Ἀκαδημίας.

Δὲν εἶναι περιστασιακὴ ἡ θέληση τοῦ νομοθέτη ὅτι ἡ Ἀκαδημία ἀποτελεῖ τὸ Ἀνώτατο Πνευματικὸ Ἰδρυμα τῆς Χώρας. Τοῦτο ἐπιβάλλεται καὶ ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τοῦ θεσμοῦ. Ἀπὸ τὴν ἰδρυση δηλαδὴ τῆς *Alma mater* ὄλων τῶν Ἀκαδημιῶν, τῆς *Académie Française*, πὸν μὲ τὴ γλωσσικὴ ἐξέλιξη τῆς Γαλλίας ὀνομάζεται σήμερον *Académie Française*.

Προηγήθησαν, βέβαια, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀρχαία Πλατωνικὴ Ἀκαδημία, πολλὰς ἄλλες κατὰ τὴν Ἀναγέννηση στὴν Ἰταλία, τὴ Γερμανία καὶ τὴ Γαλλία. Ἀλλὰ ὅλες αὐτὲς μὲ τοὺς θρησκευτικὸς ἀγῶνες ἀτόνησαν σιγὰ σιγὰ, ἔμπρὸς στὸ κῦρος τῆς Ἀκαδημίας πὸν ἰδρυσε ὁ Καρδινάλιος *Richelieu* τὸ 1637 στὸ Παρίσι καὶ πὸν μιμήθησαν ἀπὸ τότε λίγο πολὺ οἱ κατοπινὲς Ἀκαδημίαι τῆς Εὐρώπης, ὅπως καὶ ἡ δική μας.

Δὲν εἶναι γνωστὸ ἂν ὁ Καρδινάλιος *Richelieu* εἶχε προβλέψει, ὅταν ἰδρυσε τὴ Γαλλικὴ Ἀκαδημία, πὸς θὰ γινόταν ἓνα εἶδος Πρωτανείου τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν, ἓνας σύνδεσμος ἀνάμεσα στὶς ἐποχὲς καὶ τὰ καθεστῶτα, ἓνα Ἰδρυμα πὸν οἱ ἐπαναστάσεις δὲν θὰ καταργοῦσαν ποτὲ καὶ πὸν γιὰ τοῦτο θὰ ἔσωζε τὴν ἔκφραση καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ ἔθνους. Ἀλλὰ καὶ ὁ Πλάτων, ὅταν καλλιεργοῦσε τὸ σύστημα τῶν διαλόγων στοὺς κήπους τοῦ Ἀκαδήμου, δὲν συνειδητοποιοῦσε ὅτι ἰδρυε τὴν Πλατωνικὴ Φιλοσοφία.

Ὁ λαὸς φαντάζεται ἴσως ὅτι σ' αὐτὰ τὰ καλλιμάρμαρα κτίρια, σὰν τὸ δικό μας, μερικοὶ ἐκλεκτοὶ ἀσχολοῦνται μὲ μυστήρια! Οἱ ἐκδηλώσεις τοῦ πνεύματος τῶν Ἀκαδημιῶν σπάνια ἱκανοποιοῦν τὴν περιέργειαν τῆς κοινῆς γνώμης. Ἄς μοῦ ἐπιτραπεῖ νὰ θυμίσω τὸ περίφημο ἐπιτάφιο ἐπίγραμμα τοῦ *Piron*: «Ἐνθάδε κεῖται